

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Palautetietoinen työskentely oppimisen tukena lastensuojelussa

Tutkimusjohtaja, sosiaalityöntekijä, VTT, dosentti Laura Yliruka, FITFUTURA-hanke
VAASI-webinaari 29.1.2025

Kaksi teemaa

1. Mitä on palautetietoinen työskentely lastensuojelussa
 - ❖ Palautetietoinen kulttuuri, FIT-mittarit: CORS ja CSRS
 - ❖ Miten palautetietoinen työskentely mahdollistaa oppimista?

Case perhetyöntekijä
2. FITFUTURAN oppiva tutkimusprosessi

Mitä on palautetietoinen asiakastyö?

- Palautetietoinen hoito eli Feedback-Informed Treatment (FIT) on **viitekehyksestä riippumaton lähestymistapa** sosiaali- ja terveyspalveluiden arviointiin sekä laadun ja tuloksellisuuden lisäämiseen. Se perustuu laajaan tutkimustietoon siitä, mikä terapeuttisessa vuorovaikutustyössä toimii.
- Scott Millerin & Barry Duncanin kehittämä.

Asiakkaan mieltymykset
"ASIAKKAAN KUKA"

Kuka asiakas on, mitä hän tuo tapaamiseen – hänen tausta, kulttuuri, arvot, näkemys maailmasta – ja erityisesti meidän kyky nähdä häntä niin, kuin hän toivoo tulevansa nähdyksi?

Yhteistyössä laaditut tavoitteet,
merkitys tai tarkoitus
"MITÄ?"

Mitä muutosta asiakas tavoittelee? Mitä asiakas toivoo saavansa tapaamisilta?

ALLIANSSIJAKKARA
Vuorovaikutustyön keskeiset tulostekijät

Yhteisymmärrys tavoista ja
menetelmistä
"MITEN?"

Miten asiakas on tähän mennessä yrittänyt saavuttaa muutostavoitteensa? Minkälaisia vaihtoehtoisia keinoja voisimme yhdessä miettiä? Millä tavalla työskennellään yhdessä?

Asiakkaan näkemys työntekijän roolista prosessin aikana
"TYÖNTEKIJÄN KUKA"

Millä tavalla sinun pitäisi toimia, jotta asiakas kokee sinut lämpimänä, huolehtivana, empaattisena, aitona, ja häntä arvostavana?

Allianssi vahvistuu, kun hyödynnetään palautetta asiakastyössä:
Alussa: Miten voin? (ORS-mittari)
Lopussa: Miten meillä meni tänään? (SRS-mittari)

CORS muutosarviointiasteikko: Miten olen voinut?

Asteikko lapsille (6-12v.)

Pohdi kulunutta viikkoa ja laita merkki viivalle. Pisteet 0-40

Osa-alueet:

- **Minä** (miten voin?)
- **Perhe** (miten asiat ovat perheessäni?)
- **Koulu** (miten pärjään koulussa?)
- **Kaikki** (miten kaikki menee?)

Tapaamisen alussa. Keskustellen syvennetään.

Potilas - nuori 15 Ohita Ohita kaikki

Minä
(Miten voin?)

Perhe
(Miten asiat ovat perheessäni?)

Koulu
(Miten pärjään koulussa?)

Kaikki
(Miten kaikki menee?)

Syötä tulos Peruuta Poista

SRS: Miten meillä meni tänään?

Potilas - x x Ohita Ohita kaikki

Suhde

En kokenut tulevani kuulluksi, ymmärretyksi ja kunnioitetuksi.

Tulin kuulluksi, minua ymmärrettiin ja kunnioitettiin.

Tavoitteet ja keskustelun aiheet

Me emme työstäneet niitä aiheita, joita olisin halunnut, emmekä keskustelleet niistä aiheista, joista olisin halunnut.

Me työskentelimme ja keskustelimme toivomistani aiheista.

Työskentelytapa tai menetelmä

Terapeutin/työntekijän työtapaa ei sopinut minulle.

Terapeutin/työntekijän työtapaa sopi minulle hyvin.

Yleisesti

Tämän päivän tapaamisesta puuttui jotain.

Yleisesti ottaen päivän tapaaminen oli hyvä.

Syötä tulos Peruuta Poista

- Englanniksi **Session Rating Scale**
- Neljä janaa; negatiivinen vasemmalla puolella, positiivinen oikealla puolella
- Käytetään jokaisen tapaamisen loppupuolella – **palautteesta keskustellaan lopuksi**

Suhde: Koinko tulevani kuulluksi, ymmärretyksi ja kunnioitetuksi?

Tavoitteet ja keskustelun aiheet: Työstimmekö niitä aiheita, joita halusin?

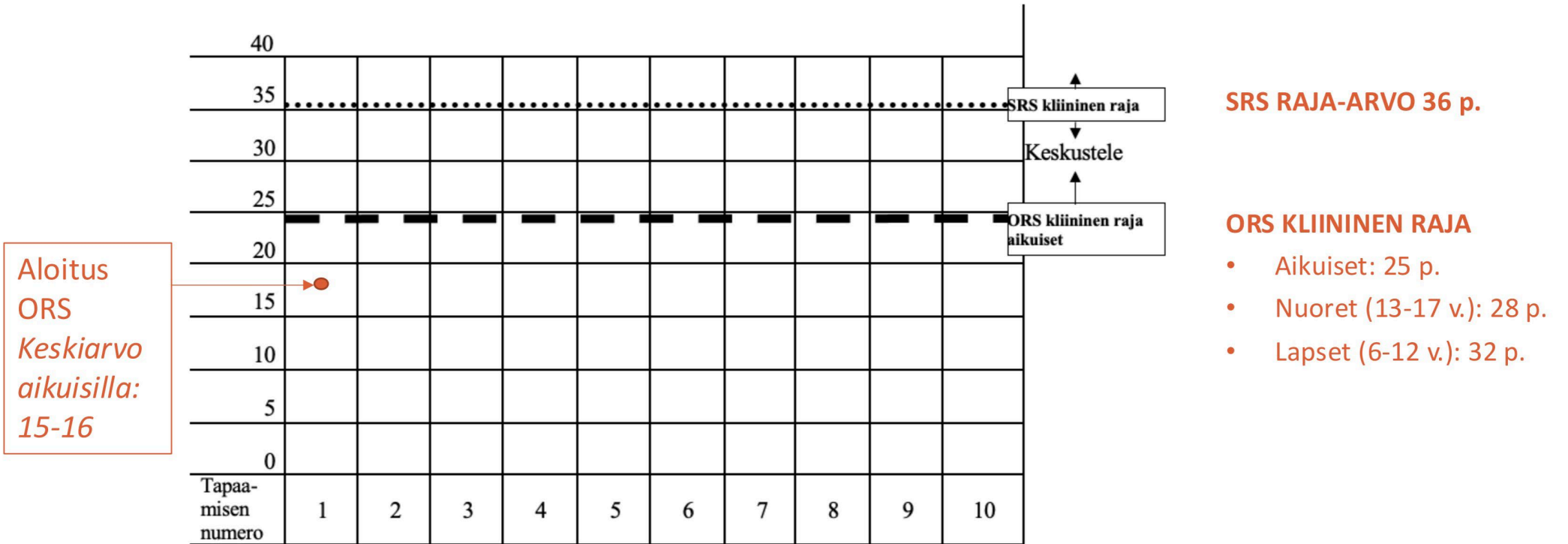
Työskentelytapa tai menetelmä: Sopiko työntekijän työtapaa minulle?

Yleisesti : Oliko tämän päivän tapaaminen mielestäni hyvä?

Pisteet 0-40

PISTETAULUKKO – AIKUISEN VERSIO

Mistä palautetietoisessa työssä on kyse lastensuojelussa?

- Tavoitteena on hyvinvointi- ja työskentelysuhdetiedon rutiininomainen kerääminen ja hyödyntäminen asiakastyötä ja yhteistyötä ohjaavana palautetietona
- Tavoitteena on palautetietoa hyödyntämällä edistää
 - hyvän työskentelysuhteen (allianssi) syntymistä
 - lapsen/nuoren kokemaa hyvinvointia
- **Lastensuojelussa erityisenä tavoitteena on luoda rakenne, joka nostaa esiin lapsen äänen, toiveet ja kokemukset ja auttaa eri tahoja keskustelemaan siitä lapselta ja vanhemmilta pyydetyn palautetiedon ohjaamana. (FITFUTURA-hanke)**

Tutkimustuloksia Tanskasta

- "Lähestymistapa on askel eteenpäin lasten oikeuksien vahvistamisessa, sillä se tarjoaa jaetun käsityksen lapsen hyvinvoinnin vahvistumisesta lastensuojelun tuloksellisuutena sekä lisää työn läpinäkyvyyttä. Lastensuojelun sosiaalityöntekijät kokivat pystyvänsä osallistamaan perheitä paremmin ja osoittamaan perheille, että lastensuojelu tavoittelee lapsen hyvinvoinnin paranemista."

» Mackrill, T. & Steensbaek, S. (2020)

Lastensuojelun tulevaisuuden visio (STM): [STM raportti5/2023](#)

Lapsi ja hänen läheisensä voivat luottaa lastensuojeluun ja sen vaikuttavuuteen.

1

Jokainen lapsi, hänen vanhempansa ja muut läheiset kohdataan ainutkertaisina, ja he kokevat olevansa aidosti osallisia ja tulevansa kuulluiksi ja kunnioitetuiksi.

2

Palvelujärjestelmä toimii kokonaisuutena ja pystyy vastaamaan lapsen ja hänen läheistensä tarpeisiin oikea-aikaisesti.

3

Lastensuojelu toteuttaa lapsen oikeuksia, sen menettelyt ovat läpinäkyviä ja ymmärrettäviä ja oikeusturva toteutuu.

4

Lastensuojelussa on riittävästi osaavia ja hyvinvoivia työntekijöitä, jotka voivat tehdä työtään asiakkaiden oikeuksia kunnioittavalla ja eettisesti kestävällä tavalla.

5

Lastensuojelua ohjataan ja valvotaan tehokkaasti, ja tähän on riittävä tietopohja ja resursointi.

Palautetietoisella työskentelyllä voidaan edistää vision toteutumista?

Miten palautetietoinen työskentely auttaa oppimaan?

PALAUTETIETOISEEN TYÖSKENTELYYN LIITTYVÄT KESKEISET KÄSITTEET

FIT (FEEDBACK-INFORMED TREATMENT)

- Palautetietoinen hoito / työskentelytapa / lähestymistapa sosiaali- ja terveydenhuollon vuorovaikutustyössä
- FIT on Scott D. Millerin ja Barry L. Duncanin kehittämä, viitekehyksestä riippumaton lähestymistapa työn laadun ja tuloksellisuuden reaaliaikaiseen ja systemaattiseen arviointiin ja sen kehittämiseen

ORS- JA SRS-MITTARIT (PCOMS-MITTARISTO)

- Systemaattiseen ja reaaliaikaiseen seurantaan käytettävät työvälineet
- ORS (Outcome Rating Scale) on asiakkaan hyvinvoinnin kokemusta mittaava muutosarviointiasteikko
- SRS (Session Rating Scale) on asiakkaan ja työntekijän välistä yhteistyösuhdetta mittaava tapaamisen arviointiasteikko

OPENFIT

- Digitaalinen ohjelmisto palautteen keräämiseksi, analysoimiseksi ja raportoimiseksi
- OpenFIT on yksi markkinoilla olevista kolmesta eri ohjelmistosta ORS- ja SRS -asteikkojen hallinnoimiseen, pisteyttämiseen ja tulosten tulkintaan

PALAUTETIETOISUUS

- Viittaa itse toimintaan ja osaamiseen, joka kehittyy FIT:n käytön myötä
- Edellyttää aktiivista ja systemaattista palautteen pyytämistä, keruuta, siihen reagoimista ja sen hyödyntämistä oman työn, käyttäytymisen ja toiminnan kehittämiseen

MÄÄRÄTIE TOINEN HARJOITTELU

- Prosessi, jolla ammattilaiset ylläpitävät ja kehittävät omaa osaamistaan ja taitojaan asiakastyön tulosten avulla
- Edellyttää halukkuutta ja sitoutumista suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen ammatilliseen kehittymiseen; itsensä haastaminen oman mukavuusalueen ulkopuolelle, ja pyrkimys parantaa omia asiakastyön tuloksia

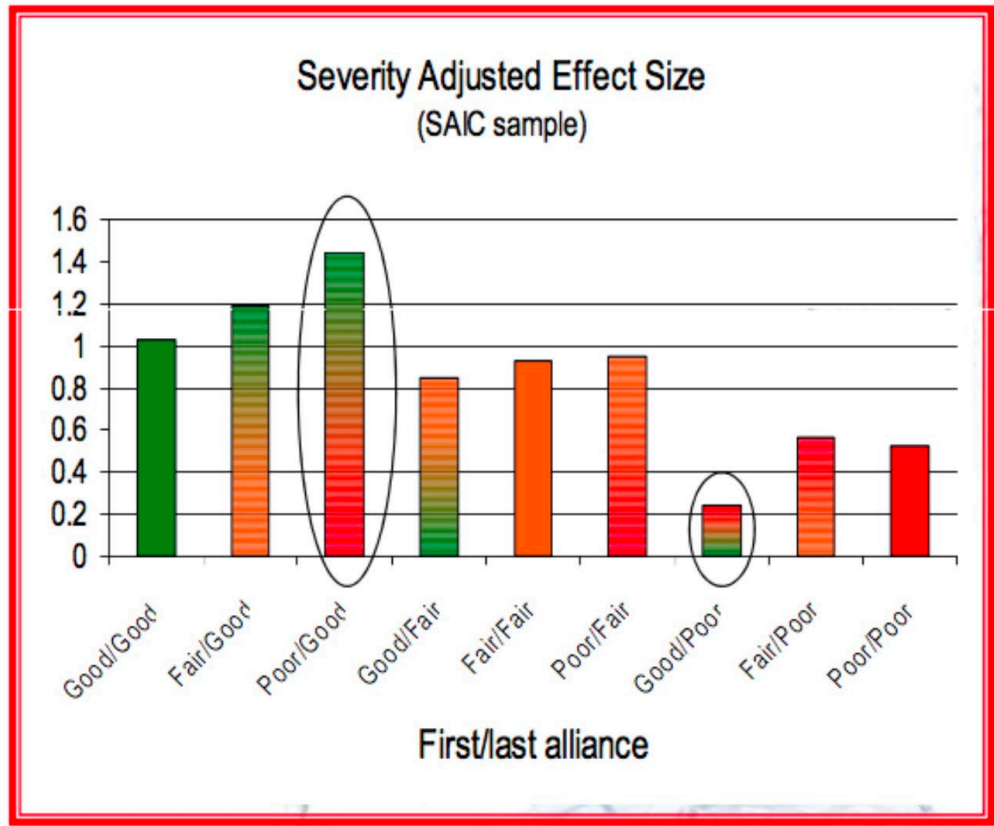
Case perhetyöntekijä

”Työskentelen nuoren kanssa, joka on hiljattain saanut diagnoosin autismin kirjosta. Nuorelle on tullut todella paljon poissaoloja koulusta. Olin itse jo hyvin turhautunut tilanteeseen mennessäni tapaamaan nuorta, ensisijaisesti mielessäni koulupoissaolot. Suunnitelman mukaisesti otin kuitenkin käyttöön ORS-mittarin heti tapaamisen aluksi ja nuori sai todella huonot pisteet siitä. Keskityimme tapaamisella nuoren huonoon vointiin ja teimme suunnitelmaa jatkosta sen suhteen. Olen aika vakuuttunut, että ilman ORS:a tapaaminen olisi ollut aivan toisenlainen, sillä oma asenteeni olisi tehnyt vuorovaikutuksen mahdottomaksi. **Oivallus tästä oli todella mullistava.** Nuori täytti tapaamisen lopuksi SRS:n, oletin että siitä tulisi todella hyvät pisteet, koska minusta tapaaminen oli ollut todella hyvä. Pisteet SRS:sta olivatkin aika huonot. Nuori toi esiin, että puhuminen on hänelle raskasta, tämä ilmeisesti vaikutti pisteisiin.

Seuraavalla tapaamisella nuori täytti taas ORS:n ja pisteet paranivat hieman, sillä nuori arvioi sosiaalisen alueen paremmaksi. Myös SRS-pisteet olivat tällä kertaa paremmat. Nuori kokee ikäväksi sen, ettei tiedä mistä tapaamisilla keskustellaan. Uskon ja toivon, että FIT-lomakkeet tuovat sellaista rakennetta tapaamisiin, että nuori alkaa kokea ne miellyttävämmiksi. Aion käyttää ORS:a myös tulevalla äidin tapaamisella, tästä olen keskustellut nuoren kanssa etukäteen.

Mielenkiintoista on ollut huomata, mikä yhden alueen vaikutus on kokonaistilanteeseen. Tein saman huomion myös toisen asiakasperheen kohdalla liittyen sosiaalisen elämän alueeseen. Koen, että **ilman ORS:a tämä alue ei nouse samalla tavoin keskusteluun**, vaikka sosiaalisen verkoston merkitys asiakkaalle on valtava. ORS:n kautta sen merkitys tulee aivan eri tavalla esille niin työntekijälle kuin asiakkaallekin.”

Mihin huomio kiinnittyy tässä casesa 1/2?

- Mikäli ammattilainen ottaa vastaan korjaavan palautteen ja muuttaa toimintaa, se ennustaa hyvää lopputulosta allianssin (työskentelysuhteen) osalta.
- Tällaiset asiakkaat sitoutuvat prosessiin kaksi kertaa todennäköisemmin, kuin ne asiakkaat, jotka eivät kokeneet ongelmia alussa.
- Duncan, Miller, Wambold, & Hubble (2009).

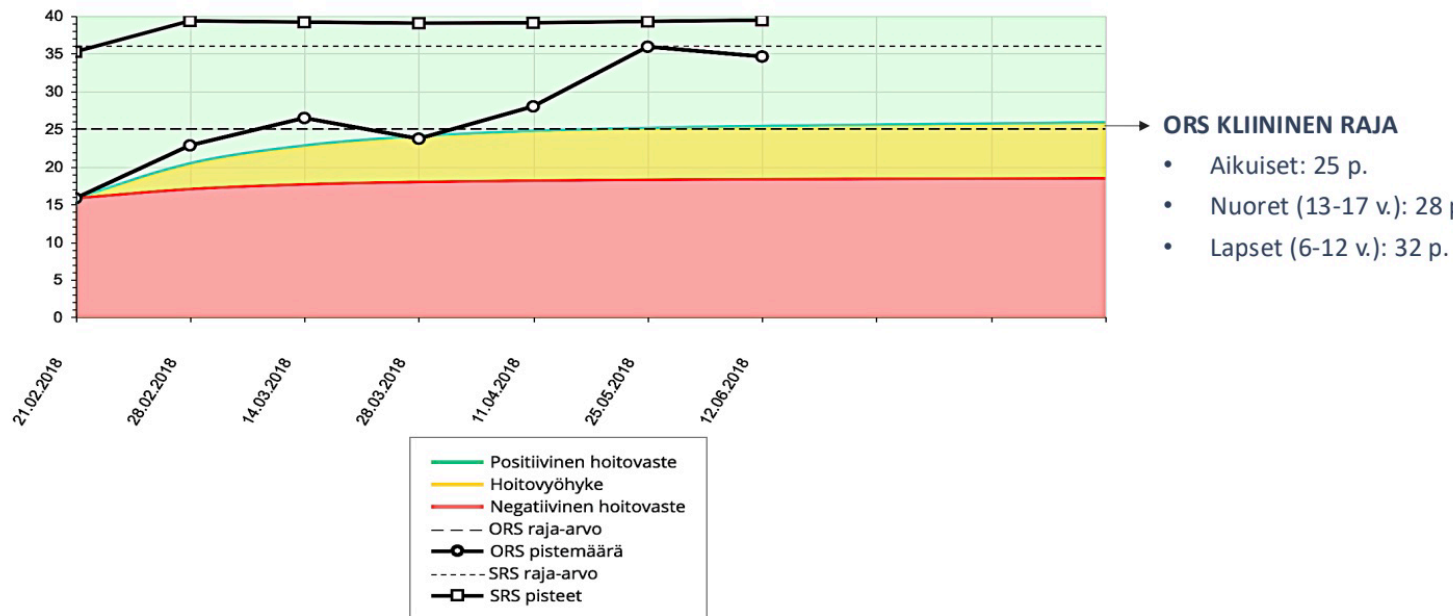
KORJAAVA PALAUTE (SRS)

- Asiakkaan korjaavasta palautteesta oppii parhaiten
- Asiakkaan korjaavaan palautteeseen vastaaminen vaikuttaa allianssin vahvuuteen ja muodostaa vahvan perustan tulevaisuuden työskentelylle
- Korjaavan palautteen saaminen on taito, joka kertoo onnistuneen palautekulttuurin luomisesta!
- Hyviä tuloksia omaavat työntekijät saavat enemmän korjaavaa palautetta asiakkailtaan. He osaavat luoda turvallisia yhteistyösuhteita, joissa on tilaa rehelliselle palautteelle ja jonka pohjalta he säätävät omaa toimintaansa.

Mihin huomio kiinnittyy tässä casessa 2/2?

MUUTOSKÄYRÄT ORS & SRS OPENFIT OHJELMASSA

Mikäli nuoren ORS-pisteet ovat alle 12 (punaisella), kuten tässä tilanteessä se merkkää syvää pahoinvointia
→ Itsetuhoisuuden vaara.

Perhetyöntekijä jatkaa työskentelyä Intensiivisemmin ja palautetietoisella otteella.

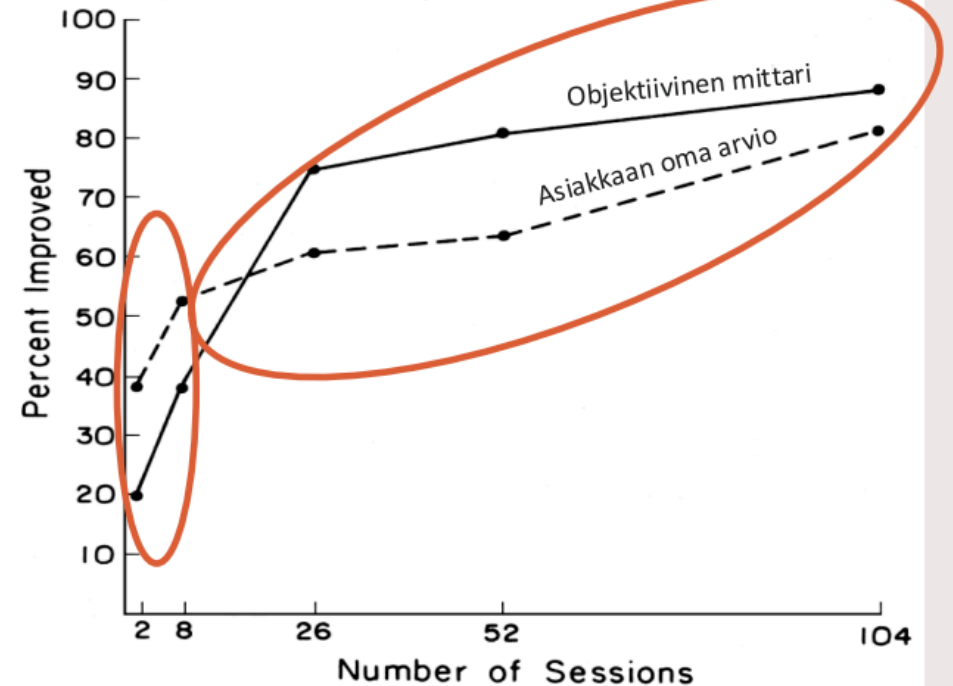
Huom! Viereinen käyrä ei ole kyseisen nuoren, mutta toimii esimerkkinä viivadiagrammista.

VARHAISEN MUUTOKSEN MERKITYS

- Muutos parempaan tutkitusti odotettavissa ennemmin kuin myöhemmin
- Suurin muutos hoidon alussa, jonka jälkeen muutoskäyrä loivenee ja todennäköisyys voinnin kohenemiselle pienenee

Figure 1
Relation of Number of Sessions of Psychotherapy and Percentage of Patients Improved

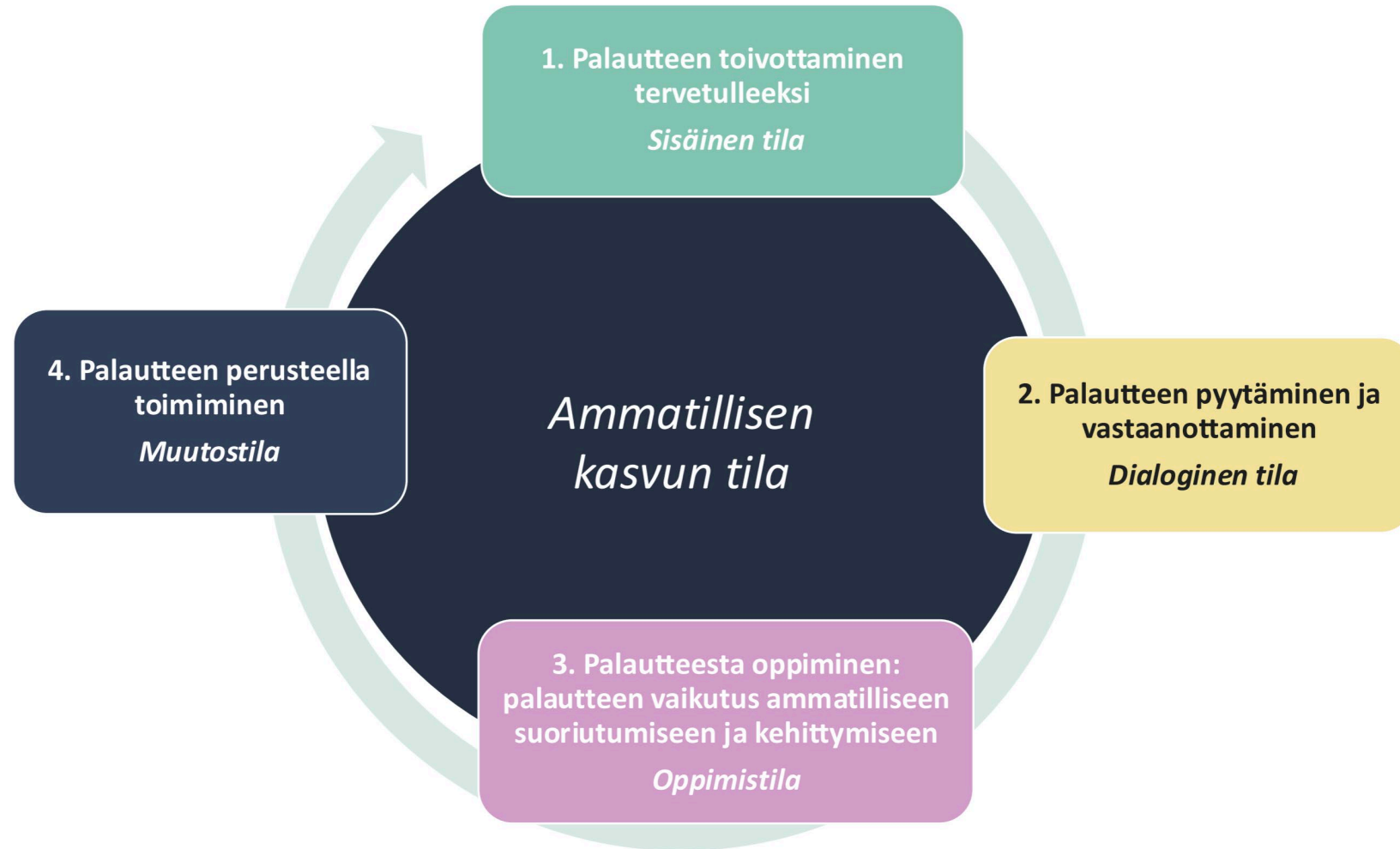
Note. Objective ratings at termination are shown by the solid line; subjective ratings during therapy are shown by the broken line.

Howard, K. et. al. (1986). The dose-effect relationship in psychotherapy. *American psychologist*, 41, 159-164.

HELSINKI

TULOKSELLINEN PALAUTETIETOINEN TYÖSKENTELY

FIT-mahdollistaa oppimisen monella tasolla

- **Asiakas** voi jäsentää hyvinvointiaan palautetietoisien työskentelyn kautta; itseymmärryksen kehittyminen. Hyvä allianssi mahdollistaa muutostyön.
- Asiakkaan antama palaute auttaa **ammattilaista** oppimaan omasta työskentelystään – sekä onnistumisista että virheistä.
- Viivadiagrammien tarkastelu **kollegoiden** kanssa auttaa oppimaan allianssin rakentamisesta erilaisissa asiakastilanteissa.
 - Tärkeää luoda kulttuuri, jossa ymmärretään, että epäonnistuminen luo pohjan korjaavalle työskentelylle; asiakkaan kuulluksi tulemisen kautta tulokselliselle työlle.
- Sähköiseen järjestelmään kertyvä data antaa ammattilaiselle tiedon siitä, kuinka tuloksellista oma työskentely on – auttaa asettamaan **oppimistavoitteita** itselle. (ns. määrätietoinen harjoittelu; deliberate practice)
- Datan avulla voidaan oppia (tuloksellisuus- ja vaikuttavuustieto) siitä, minkälaisissa tilanteissa ammattilaiset eivät pysty syystä tai toisesta toimimaan tuloksellisesti: **organisaatiotason** muutokset palveluihin – tai laajempi vaikuttamistyö.

OSA 2: FITFUTURA -tutkimushanke

- Lasta suojelevien yhteistoiminnallisten prosessien vahvistaminen palautetietoisien arvioinnin avulla

FITFUTURA-TUTIKIMUSHANKE 2024-2026

LÄHTÖKOHDAT

Palautetietoisuus on tutkitusti keino vahvistaa vuorovaikutusta ja kohtaamistyön tuloksellisuutta sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Kuitenkin on vain vähän tutkittua tietoa siitä, kuinka **palautetietoisuutta opitaan lastensuojelussa**, kuinka se soveltuu lastensuojeluun ja monialaiseen yhteistyöhön ja miten se auttaa lastensuojelun perustehtävän toteuttamisessa.

Tutkimukselliset lähtökohdat

- **Käytäntötutkimus; pragmatismi:** tutkimus on toimijoita osallistavaa ja tutkimuksen tulokset palautetaan heti osallistujille. Tutkimuksen keskeisin tavoite on hyödyttää käytäntöä.
- **Monimetodisuus:** hyödynnetään sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia tutkimusmetodeja.
- **Poikkitieteellisyys:** palautetietoisuutta lastensuojelussa ja monialaisessa työssä lähestytään eri tieteenaloista käsin (sosiaalityö, sosiaalipsykologia)

TAVOITTEENA TUTKIA

1. Miten palautetietoinen työote soveltuu lastensuojelun perustehtävän tueksi Suomessa?
2. Miten palautetietoinen työskentely edistää lastensuojelun ja yhteistyökumppaneiden yhteistoimintaa?
3. Mitä palautetietoisen työskentelyn kautta opitaan lastensuojelun perustehtävän laadukkaasta toteuttamisesta yksilön, tiimin ja organisaation tasolla?

Tutkimuksen tavoitteet, menetelmät, aineisto ja aikataulu

TAVOITE	MENETELMÄT	AINEISTO	AIKATAULU
Palautetietoisien työotteen soveltuvuus lastensuojelun perustehtävän tueksi	Kirjallisuuskatsaus Aloitus- ja loppukysely Aloituskäynnit Kouluttautuminen Nuotiokahvit	50 tieteellistä artikkelia Webropol-kysely Äänitallenteet ICCE:n koulutusmateriaalit Keskustelumuistiot Osallistuva havainnointi	10.-12.24 12.24-2.2025 (kysely 1 aineistonkeruu) 12.25.-2.2026 (kysely 2)
Miten palautetietoinen työskentely edistää lastensuojelun ja yhteistyökumppaneiden yhteistoimintaa?	Simulaatiovalmennus Rinnakkaisarviointitilanteet asiakastyössä	Videotallenteet Äänitallenteet	3/25 4/2025
Mitä palautetietoisien työskentelyn kautta opitaan lastensuojelun perustehtävän laadukkaasta toteuttamisesta yksilön, tiimin ja organisaation tasolla?	Reflektiokeskustelut Työnohjaukset FIT-konsultaatiot Tiedonkeruu ammattilaisilta	Äänitallenteet ja palautelomake työnohjauksista. Edistymislomakkeet ja koontilomakkeet (lastensuojelun ammattilaiset ja koulun opettajat)	Kevät 2025 Kevät 2025

TAVOITTEET

1) Tutkia, miten **palautetietoinen työote soveltuu lastensuojelun perustehtävän tueksi.**

■ **Alatavoitteena:**

- selvittää, kuinka esimiehet, sosiaalityöntekijät ja muut lastensuojelun ammattilaiset sekä yhteistyökumppanit koulusta kokevat palautetietoisuuden soveltuvan lastensuojeluun ennen käyttöönottoa (**kysely 1**) ja käyttöönotosta on kulunut noin vuosi (**kysely 2**). Teoreettisena viitekehyksenä on normalisaatioteoria (May & Finch 2009), jonka avulla tarkastellaan, miten uusi toimintatapa opitaan ja otetaan osaksi omaa työtä.
- selvittää **kirjallisuuskatsauksen** avulla, mitä FIT-mittareiden validiteetista ja reliabiliteetistä tiedetään ja tuottaa tästä artikkeli TOIMIA-tietokantaan avoimena julkaisuna. (Valmis, julkaisu 1/25). Tiedonhaun kautta on selvitetään, löytyykö FITistä validiteettiin ja reliabiliteettiin liittyvää tutkimusta lastensuojelun toimintaympäristöstä.
- nostaa esiin lastensuojeluun liittyviä erityiskysymyksiä hyödyntämällä **palautetietoisuuteen liittyvää koulutusmateriaalia** (ICCE:n koulutukset ja Tanskan Gladsaxen käyttöönotosta tuotettu materiaali ja tutkimus)

TAVOITTEET

2) Tutkia, **miten palautetietoinen työskentely edistää lastensuojelun ja yhteistyökumppaneiden yhteistoimintaa lapsen suojelun tehtävässä**

- Osatehtävät:

- Tutkia **simulaatiopedagogiikkavalmennuksen** avulla, mitkä ovat tärkeitä tulostekijöitä onnistuneessa rinnakkaisarvioinnissa moniammatillisessa kontekstissa.

- Tutkia, mitkä tekijät rakentavat ja ehkäisevät allianssin syntymistä eri osapuolten kesken **oikeissa rinnakkaisarviointilanteista. Palautetaan analyysi osallistujille.**

TAVOITTEET

3) Tutkia, mitä palautetietoisien työskentelyn kautta opitaan lastensuojelun perustehtävän laadukkaasta toteuttamisessa yksilön, tiimin ja organisaation tasolla.

- Hankkeen tarjoamissa rakenteissa, eli alueellisissa reflektiokeskusteluissa, työnohjauksissa ja/tai FIT-konsultaatioissa aiheena on ammattilaisten käyttökokemuksista oppiminen. Ammattilaiset oppivat toisiltaan kuullessaan muiden käyttökokemuksista ja tarkastellessaan syntynyttä dataa FIT-konsultaation keinoin. Esimiesten näkemyksiä selvitetään fokusryhmäkeskusteluihin ja kyselyin.

■ Tiedonkeruu ammattilaisilta

- Selvitetään mittarien käytön määrää, laatua ja ammattilaisten kokemuksia mittareiden käytöstä ja palautetietoisesta työskentelystä edistymislomakkeiden avulla. Ammattilaiset kokoavat tietoa ja kokemuksiaan jokaisen mittarin käyttötilanteen jälkeen edistymislomakkeisiin.

Edellytysten luominen tutkimushankkeelle: palautetietoisen työskentelyn käyttöönoton tuki

- Lastensuojelun, perhesosiaalityön ja koulun esimiesten perehdyttäminen 2h:n koulutus (10/24)
- **Oppimista tukevien tukirakenteiden luominen:** FIT-tukitiimit (IIT), käyttöönottosuunnitelmat ja FIT-nuotiokahvit kahden viikon välein 12/24 lähtien, HOWSPACE-alusta, FIT-vinkit: viikottainen viesti sähköpostiin
- Koulutusten tarjoaminen ammattilaisille ja FIT-mestareille
 - Kaksi peruskoulutusta 31.10.24 ja 16.1.25 (yhteensä 40 ammattilaista)
 - ICCEn FIT INTENSIVE 6.-8.12.24 (5 henkilöä: 3 hv-alueilta ja 2 hankkeesta)
 - ICCEn FIT Supervision 14.-16.1.25 (6 henkilöä: 3 hv-alueilta ja 3 hankkeesta)
- Ohjeistusten laadinta, tuki mittareiden käytölle, OPENFIT-ohjelman hankinnan ja käytön tuki.
- Palautetietoisen käytäntötutkimuksen metodologian kehittäminen (**yhteisoppiva käyttöönotto**)

FITFUTURA tutkimustiimi

- Kaarina Mönkkönen kaarina.monkkonen@uef.fi (hankejohtaja)
- Laura Yliruka laura.yliruka@uef.fi (tutkimusjohtaja)
- Päivi Petrelius paivi.petrelius@xamk.fi (tutkija, Kymmenlaakson hva)
- Petra Kairinen petra.kairinen@uef.fi (tutkimusavustaja)
- Tiina Timperi tiinatim@student.uef.fi (tutkija, EKHVA & Lappeenranta)
- Ann-Mari Tippet ann-mari.tippet@etelasavonha.fi (tutkija, Eloisa)

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

uef.fi

